



*morí o fou mort y conservaren lo menos estimat per estar a la intel·ligència de la família."*

Potser fou aquesta circumstància la que es va produir a Rosàs, és a dir, la mort de la persona o de les persones que van entaforar-hi aquella Mare de Déu, de manera que ningú va saber que a la casa hi havia aquella talla romànica fins que es va trobar, amb gran sorpresa, fa uns quaranta anys.

A continuació, l'autor de la "Instrucció" comenta els millors llocs per amagar-hi els béns propis: *"És perjudicial a la conservació de dites coses posar-les en lloch fortificat, de aquest procura primer apoderar-se lo enemich, y en cas de resistència, lo destrueix ab balas, bombas, incendis y finalment ab assalt, de ahont resulta la pèrdua de las vidas y del demás [...]"*.

*"Los diners y metalls, si se amagan fora de casa, és fàcil ser vist, en qual cas és regularment perdut; com los diners y metalls no se perdan enterats, per la sua conserva deuen posar-se molt fondos ab vasos de terra, sota o millor dins lo fonament de la paret; és convenient, o necessari, posar-o ab moltes divisions, pues si la una se pert, tal vegada las restants se salvaran, perquè si la violència obliga manifestar-ne alguna, quedia salvat lo demás; com lo exèrcit consum o crema las pallas, és inconvenient amagar-se entre ellas. [...]"*

*"Per conservar-se papers, robas y joyas, necessitan lloch ben aixut; col·locadas sota terra regularment se perden; posadas en sitjas secas entre blat, se conserban molt bé, sols queda la molèstia de remanar-las sempre que se ha de remanar lo blat."*

*"És molt del cas tenir secrets o amagatalls molt dissimulats entre parets salvats de humitat y foch, y posadas las mencionadas cosas en caixons no seran destruïdas per las ratas. Éstas, en la guerra expressada, malmateren moltes cosas y estraviaren monedas posadas en tauladas o en altre lloch a hont concorren ratas."*

*"Los grans se conservan posats en sitjas secas, compostas ab palla y estoras corresponents. Lo oli també se conserva per molt temps en picas o gerras enterradas y posat en bótas petites o cantis ab molta facilitat se transporta y posa y trau de la sitja per ocórrer a la mantenció diària. [...]"*

Finalment, l'autor d'aquestes notes esmenta alguns indrets de casa seva on es van amagar diversos objectes: *"També serviren de secrets vârios carcañols de la bolta sota lo graner, que se tapan ab una sola o dos rajolas, y mediant pols o terra en sas juntures se confonen ab las rajolas posadas ab morter; de éstas rajolas ni ha alguna de señalada ab una creu; mediant observació los encontrarà qui'ls aurà menester o bé los farà formar nous en lo modo de tapar-los."*

L'experiència de massa guerres i de diverses formes de violència va estimular aquests petits secrets de família, uns secrets en la majoria dels casos coneguts, però ocasionalment ignorats encara avui en dia.

Xavier Ciurans i Vinyeta

# Batlle

termòmetres  
prismàtics  
telescòpics  
servei de fax  
fotocòpies  
piles a totes mides

càmeres fotos  
material laboratori  
rodets  
revelats de rodets  
revelat en 1 hora  
discos videos llibres

mataró, riera 33  
tel. 93 790 24 18  
mataró, riera 109,  
tel. 93 757 84 64  
granollers, plaça maluquer, 2  
tel. 93 870 17 90



fotos discos òptica llibres

D.G. Eva Bertrameu